

ložnosti družih narodov, in ko se je po nevestni politiki dal šovati narod proti narodu. Prepričali so se poštenjaki vseh omikanih narodov, da le v ljubezni med sabo in v odkritosrčni zvezi obstoji mednarodna sreča; kdor spozná lastno narodno vrednost, ceni tudi enako vrednost drugih narodov in spoštuje drugih narodno prizadevanje. Napredek in izobražba enega naroda je tudi drugemu porok enakega vspeha. Razširjuje se spoznanje, da so vsi narodi enakopravni, da imajo enako pravico in sposobnost za omiko, in da je krivično, katerikoli narod zatirati. Da bi le še vse časnike prešinilo poštenje! Časniki se zovejo národní učenci in trombe javnega mnenja; ali žalibog, da se nahaja ravno med temi „trompetarji“ neverjetno veliko breznačajnosti; mnogo, mnogo je še taci, ki motijo in pačijo javno mnenje, mnogo gladiatorjev in kampionov, ki brez sramote prodajajo svojo glavo in pero temu, ki ga bolje plačuje; Bodi Bogu milo! da tudi mi Slovenci nismo brez takih tlačanov.

Slovensko slovstvo.

* V seji 18. decembra minulega leta je sklenila „družba svetega Mohora“, da se sestavi in prihodnje leto mimo treh — štirih drugih bukvic na svitlo dá knjiga, kateri bo ime „Cvetnik“ in ki bode po tehtnem zapopadku in po vzorni pisavi pripravna za domače in šolsko berilo bolj odrasli (10—15 letni) slovenski mladini. Obsegala bode v ta namen v skrbni izbiri vsakovrstno slovstveno blago, ki mladenču um in srce blaži in mu oči odpira za vse, kar je lepo in dobro: vsakovrstne mladenški starosti primerne poezije, pravljice in pripovedke, zanimivi obrazi natoroznanski, krajepisni in zgodovinski, životopisi in popisi raznih ljudskih del, razni nраво-podučni spisi, pa tudi drugi za mladino mikavni sestavki kakoršnega koli zapopadka.

Pregled slovenskega slovstva v letu 1864.

Prišla so v preteklem letu sledeča slovenska dela na svitlo:

a) Novinarstvo:

1. Novice; 22. tečaj, vrednik dr. Janez Bleiweis v Ljubljani.
2. Zgodnja Danica; 17. tečaj, vrednik Luka Jeran v Ljubljani.
3. Slovenski prijatelj; 13. tečaj, vrednik Andrej Einšpieler v Celovcu.
4. Slovenski Glasnik; 7. tečaj, vrednik Anton Janežič v Celovcu.
5. Učiteljski Tovarš; 4. tečaj, vrednik Andrej Praprotnik v Ljubljani.
6. Umni Gospodar; 2. tečaj, vrednik Andrej Marušič v Gorici.
7. Torbica jugosl. mladosti; vrednika Nikom. Ravnikar in Lj. Tomšič v Zagrebu.

b) *Cvetje iz domačih in tujih logov*; izdaja Anton Janežič v Celovcu. Rodilo nam je v 6 zvezkih 3. šestke sledečega sadú:

8. Prvenci; poezije Janeza Bilca.
9. Družina Alvaredova; povest iz kmečkega življenja. Iz španjskega poslovenil Janez Parapat.
10. Izmail-Bej; vzhodna povest. Po Lermontovem prevel iz ruskega Janez Vesnin.
11. Agapija; obraz iz jugosl. zgodovine. V češčini spisal Pr. Chocholešek.

c) *Društvo sv. Mohora v Celovcu*. Šteje že 2005 letnih in 168 dosmrtnih udov. Glavnica društvena je narastla do 4050 gold.; spravilo je na svitlo:

12. Jezus Kr. devicam, svojim nevestam, na srce govori; spisal Anton Lésar.

13. Hudo brezno ali gojzdnarjev rejenec; spisal Fr. Erjavec.

14. Juri Kozjak, slovenski janičar; spisal J. Jurčič.

15. Slovenske večernice za poduk in kratek čas, 9. zvezek.

16. Koledarček za leto 1865.

d) Državni zakonik

17. v slovenski jezik prestavljan po Matevžu Cigale-tu na Dunaji in posebej tiskan v Gradcu, Ljubljani in Trstu.

e) Muzikalno slovstvo:

Najrodovitija gredica na polji slovenske literature in umetnosti, s katero se zares že več let ponašati smemo, je letos zopet obilnega sadú pripravila za srce in uho slovenskega rodoljuba. Prišle so na dan sledeče skladbe:

18. Slovenske pesmi, 2. zvezek; složila in posvetila Davorinu Terstenjaku brata doktorja Benjamin in Gustav Ipavca.

19. Riharjeve cerkvene pesmi.

20. Popotnica „Južnega Sokola“ zložil za glasovir Miroslav Vilhar.

21—23. Slovenska Grlica; pomnožena nova izdaja. Trije zvezki; vredil Juri Fleišman. Grlice imamo zdaj sedem zvezkov.

24—26. Slovanska beseda; pesmi za veselice. Trije zvezki; zložil Juri Fleišman.

27. Slovenske pesmi za moški čveterospev; 1. zvezek. Nabral in na svitlo dal Gr. Tribnik.

28. Slovenska maša; zložil Gr. Tribnik.

29. Pesmi z napevi za cerkev in šolo; izdal Andrej Vavken.

30. Kdo je mar? slovenski zbor od dr. Benjamina Ipavca; v kamnotisku izdalo društvo „Kolo“ v Zagrebu.

31. Več muzikalnih prilog od Fr. Adamiča je prinesel „Učiteljski Tovarš.“

32. Tičnik; spevoigra po besedah Kotzebu-ovih, zložil dr. Benj. Ipavec.

f) Različna dela:

33. Pridige; govoril dr. Janez Pogačar.

34. Fr. Metelkove ustanove za sirote; s kratkim životopisom; poslovenil A. Lésar, izdal Mih. Ambrož.

35. Dušna hrana za katoliške družine; poslovenil Andrej Zamejc.

36. Polyglott-Onomasticum v sedmih jezikih; spisal Jož. Vuk.

37. Popotni spominki. Romanje k sv. Krvi v zgornjem Koroškem; popisal Jož. Levičnik.

38. Lahkoverni; igrokaz, spisal Bernard Tomšič.

39. Slovenska slovnica za domačo in šolsko rabo; 3. popravljeni natis, spisal Anton Janežič.

40. Živalstvo; prirodopis za niže gimnazije in realke, po A. Pokornu, poslovenil Fr. Erjavec.

41. Vaje v številjenji; za ljudske šole sestavil Fr. Grkman.

42. Pesmice Franceta Kosmača; na svitlo dal Mat. Trnovec.

43. Županova Micika; kratkočasna igra s petjem v 2 aktih. Po Linhartu predelal dr. Jan. Bleiweis.

44. Rastlinstvo; prirodopis za niže gimnazije in realke, po A. Pokornu poslovenil Iv. Tušek.

45. Lada; almanah za leto 1864. Vredil J. V. Zdravski.

46. Program ljubljanske gimnazije je prinesel: Vzajemnost slovenskega z drugimi sorodnimi jeziki; na znanje dal prof. Jož. Marn iz Metelkove zapuščine.

47. Program ljubljanske realke: Ribniška dolina

na Kranjskem; popisal Anton Lézar. Pridjan je zemljovid ribniške doline. (Ta spis je tudi posebej natisnjen.)

48. Sporočilo postojnske šole.

49. Letopis normalke v Brežcah: Cerkveno in domače petje.

50. Letopis normalke v Črnomlji: Zgodovina šole.

51. Sporočilo ipavske šole: Besedica starišem po dokončanem šolskem letu; spisal L. Hiti.

52. Vélika pratika za leto 1865; vredil dr. Janez Bleiweis.

53. Uzajemna slovnica ali mluvnica slavjanska; 2. in 3. oddelek, spisal Matija Majar.

54. Staroslovenski slovník; 5. zvezek od Fr. Miklošiča.

55. Čas je zlato! Podučna povest za mladost, poslovenjena po Hofmanu.

56. Kozlerjev zemljovid slovenske dežele; drugi popravljeni natis. Priložene ste mu knjižici „Narodopis“ in „Imenik krajev.“

57. Darek pridni mladosti; 3. zvezek, spisal Andr. Praprotnik.

58. Hermanova slika; na svitlo dala mariborska čitavnica.

59. Valenštajnov ostrog; po Fr. Schillerji poslovenil Fr. Cegnar.

60. Izbrane narodne srbske pesmi; priredil Janko Pajk.

61. Pesmi; zložil Simon Jenko, založil J. Giontini.

62. Domači prepír; kratkočasna igra, poslovenil Jak. Zabukovec.

63. Strup; vesela igra, poslov. Luíza Pesjakova.

64. Slomšekove Drobtinice za leto 1864. XVIII. tečaj; izdalo vodstvo lavantinskega semenišča v Mariboru.

65. Sveta brata Ciril i Metod, slavjanska apostola; tisučletni spomin na leto 1863; spisal Matija Majar Ziljski.

66. Jezičnik ali pomenki o slovenskem pisanji; spisal Jož. Marn. 2. leto.

67. Koledar slovenski za leto 1865; tečaj X., sestavil Peter Hicinger, izdala „Matica slovenska.“

68. Liturgika ali sv. obredi pri vnanji božji službi, za gimnazijalno, realno in sploh odrastlo mladost, II. del, spisal A. Lézar.

69. Prestave deželnih zakonskih listov.

70. Molitvene in bukve pobožnega obsežka.

f) V drugih jezikih in slav. narečjih se je spisalo o slovenskih zadevah:

71. Vedodstvi Korutany a Krajina u geograficko-statistickem i historickem přehledu; spisal J. Erben.

72. Paul Jos. Šafařík's Geschichte der südslavischen Literatur. I. Slovenisches und glagolitisches Schriftthum. Herausgegeben von Jos. Jeriček in Prag.

73. Die slovenische Literatur. Eine historische Skizze von Prof. Dr. Klun, 1. und 2. Heft.

74. Slovenisches Sprach- und Uebungsbuch, von Anton Janežič.

Viditi je iz nazočega pregleda, da nismo zaostali za lanskim letom, ki je bilo posebno rodovitno za naše slovstvo. *) Ako se ozremo na živahno gibanje na narodnem polji v zadnjem času, smemo za prihodnje leto še obilnejšega sadú pričakovati. K temu nas opravičuje rast „Matice slovenske“, ki že hrani čez 8000 gold. premoženja, in pa razcvet slovenskih čitavnic, katerih že imamo štirinajst, med tem, ko jih je bilo lani o sedanjem času samo osem. Delovala bodo domača dru-

štva vsako v svojem področji tako, da bo vzajemna podpora rodila mnogo veselega sadú. Božja pomoč!

V Zagrebu na starega leta dan.

Anton Kos.

Slovenska Matica.

(Iz 7. seje opravilnega oddelka 5. januarja t. l.)

Poleg mnogih reči, ktere se tičejo notranjega Matičinega uradovanja, sklenilo se je to-le: da se g. Vrečku iz Konjic odgovori, da mu je Matica hvaležna, ker je svoji prvi obligaciji za 100 gold. priložil še 10 gold.; da pa opravilni odborov oddelek o družih njegovih nasvetih ne more nič sklepati, ampak da njegov dopis hrani občnemu zboru. — Ukrenilo se je dalje, da le samo tisti družbeniki dobodo „koledar“ in Kozlerjev „zemljovid“, kteri k Matici pristopijo do 4. februarja letos, s kterim se končá prvo Matičino leto. — Potem je bil na vrsti dopis mariborskih Matičinih odbornikov, ki več nasvetov polagajo pred prihodnji občni zbor, kteri naj bi se sklical, ako je mogoče, že pred 4. februarjem letos, in opominjajo, da od kar so pravila potrjena, Matica po njih nima opravilnega oddelka v odboru. Seja sklene, naj se mariborskim gosp. odbornikom odpiše, da se tudi njihovi nasvetje o premembri „Matičinih“ pravil hranijo občnemu zboru, in da se v odgovoru dalje reče, da do zdaj je po prvem občnem zboru samo opravilni oddelek storil vse, kar se je zgodilo v Matičinih rečéh, in da je opravilni oddelek vedno mislil, kar še zdaj misli, da je zakonit, ker ga je postavil prvi zbor osnovalnih odbornikov, in sicer že potlej, ko so potrjena bila pravila, ktera je bilo treba samo še nekoliko malega popraviti; v prvi zbor pa, da so bili povabljeni vsi Matičini odborniki, in katerih ni bilo, tisti so bili dopisali, da se njih misli strinjajo s tem, kar seja sklene; dalje je bilo, opiraje se na mariborski dopis, sklenjeno, da se vsak osnovalni odbornik posebej pismeno prosi, da pové, kdaj bi se po njegovih mislih sklical občni zbor; opravilni oddelek svetuje, naj bi se občni zbor sešel prve dni maja meseca letos, ker bi se to bolj vjemalo s pravili, ktera so zdaj veljavna, pa ker tačas tudi laže v Ljubljano pridejo daljni udje, in ker bode takrat že društvo imelo več udov in novcev, da bode torej mogoče sklepati o važnejših rečéh kakor zdaj. — Bilo je za tem na vrsti pismo g. Petra Kozlerja, v kterem praša, koliko bo trebalo poslati „zemljovidev“ Matici in ki svetuje, kako naj bi Matica popravila njegov „narodopis“, ter ga potem natisnila in svojim udom pridala k zemljovidu. Sklenjeno je bilo, da se opravilni oddelek spodobno zahvali za velikodušni dar g. Petru Kozlerju, in kar se tiče „narodopisa“, da bi opravilni oddelek rad, naj bi se ta njegova želja še obširneje izpolnila s knjigo, ki jo je o koroški in kranjski deželi že izdal prof. Erben v Pragi, ki pa ima neki že v rokopisu tudi izdelane ostale slovenske dežele; ako bi se gosp. profesor poprosil, da dopusti prevod svojih spisov v slovenski jezik, bi bila to zraven Kozlerjevega zemljovida krasna knjiga, v kteri bi se na kratko, pa vendar dosti obširno nahajal geografsko-štatistični in zgodovinski pregled slovenske zemlje. — Potlej je označil gospod dr. Jernej Zupanec, da se je od 1. decembra 1864. leta Matičin imetek pomnožil za 718 gold. 50 krajc. — Sklenilo se je potem, naj se gosp. Blaznik poprosi, da bi Matici poklonil „Novice“ 1863. in 1864. leta, in da bi tudi letošnje društvu dajal; ako se to ne bode moglo zgoditi, da se Matica naroči na „Novice“, ki so pravi arhiv njene zgodovine. — Dalje se je sklenilo, da Matica kupi obligacije ogerske ali hrvaške zemljiške odveze, ki bi

*) Čudno, pa žalibog preresnično je, da izmed vseh teh slovstvenih del „Laibacheri“ z njenimi „Blätter aus Krain“ ni nobeno v roko prišlo, čeravno v eno mer trdi, da ji je za deželne interese mar!